

มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา
Course Specification

รหัสวิชา ๐๑๐๒๔๔๖
ชื่อวิชา การสื่อสารเพื่อการพัฒนา
(Communication for Development)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาชุมชน
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

สารบัญ

หมวด		หน้า
หมวดที่ ๑	ข้อมูลทั่วไป	๓
หมวดที่ ๒	จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	๔
หมวดที่ ๓	ลักษณะและการดำเนินการ	๕
หมวดที่ ๔	การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต	๖
หมวดที่ ๕	แผนการสอนและการประเมินผล	๗
หมวดที่ ๖	ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน	๙
หมวดที่ ๗	การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา	๑๐

รายละเอียดของรายวิชา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

๐๑๐๒๔๔๖

การสื่อสารเพื่อการพัฒนา

๓(๒-๒-๕)

COMMUNICATION FOR DEVELOPMENT

ความหมาย ความสำคัญ และแนวคิดของการสื่อสาร องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการพัฒนา รูปแบบการสื่อสารเพื่อการพัฒนาในลักษณะต่าง ๆ แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสม โดยวิเคราะห์กรณีศึกษาและฝึกปฏิบัติ

๒. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน เป็นวิชาเอกเลือก

- ☐ ศึกษาทั่วไป
- ☐ วิชาเฉพาะ
- ☐ วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน (ถ้ามี)
- ☐ วิชาเอก
- ☐ วิชาเอกบังคับ
- ☒ วิชาเอกเลือก
- ☐ วิชาโท
- ☐ วิชาประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (ถ้ามี)

๓. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา ผศ.ดร.คันสนีย์ จันทร์อานูภาพ

อาจารย์ผู้สอนรายวิชา ผศ.ดร.คันสนีย์ จันทร์อานูภาพ

๔. ภาคการศึกษา/ ชั้นปีที่เรียน

ชั้นปีที่ ๔ ภาคเรียนต้น

๕. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

๖. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา (Course Learning Outcomes : CLOs)

นิสิตที่ผ่านรายวิชานี้สามารถ

๑.๑ อธิบายความหมาย ความสำคัญ และแนวคิดของการสื่อสาร องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการพัฒนาได้

๑.๒ วิเคราะห์รูปแบบของการสื่อสารเพื่อการพัฒนาในลักษณะต่าง ๆ แนวทางการพัฒนาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ มีทักษะเชิงปฏิบัติในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ แสดงออกถึงความเป็นนักสื่อสารเพื่อการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

๒. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

เพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

หมวดที่ ๓ ลักษณะการดำเนินการ

๑. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

การบรรยาย	การฝึกปฏิบัติ/การฝึกงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง
จำนวน ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	จำนวน ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	จำนวน ๗๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา

๒. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ และช่องทางในการให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล
- จำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยการนัดหมายล่วงหน้า และนิสิตสามารถขอคำปรึกษาได้ผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ อีเมล และเฟสบุ๊ก เป็นต้น

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต

๑. แผนการกระจายความรับผิดชอบ

รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม		๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ฯ	
	๑.๑	๑.๒	๒.๑	๒.๒	๒.๓	๓.๑	๓.๒	๓.๓	๓.๔	๓.๕	๔.๑	๔.๒	๔.๓	๔.๔	๔.๕	๕.๑	๕.๒
๐๑๐๒๔๔๖ การสื่อสารเพื่อการพัฒนา	●	●		●		●					●		○	●			

การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	สอดแทรกการสร้างจิตสำนึกทางสังคมวิทยาและด้านคุณธรรมจริยธรรมในกระบวนการสอนและการประเมินผลการทำงานของผู้เรียน	ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนิสิต (๑) ความมีวินัยในการปฏิบัติตามระเบียบ (๒) การตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียนและการส่งงาน (๓) การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
● ๑.๑ มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยเน้นความซื่อสัตย์สุจริตสภาพอ่อนน้อมถ่อมตนและยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง		
● ๑.๒ มีวินัย ขยัน และรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและสังคม		
๒. ด้านความรู้	ให้ความสำคัญกับการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผ่านวิธีการสอนที่หลากหลาย ทั้งการบรรยาย การอภิปราย การศึกษาค้นคว้า การทำโครงการเชิงปฏิบัติการ การศึกษากรณีตัวอย่าง รายวิชานี้มีการจัดการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและฝึกทักษะนิสิตในการผลิตนวัตกรรมเพื่อสังคม	ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติงานของนิสิต (๑) การสอบและการทดสอบย่อย (๒) การทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน (๓) การทำกิจกรรมกลุ่มในชุมชน (๔) เอกสารรายงานและการนำเสนอผลงาน
● ๒.๒ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเองและสังคม		
๓. ด้านทักษะทางปัญญา		
● ๓.๑ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อการบริหารและพัฒนาชุมชน		
๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีทัศนคติที่เปิดกว้างต่อความเห็นที่แตกต่าง	ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมของนิสิต (๑) ความมีวินัยในการปฏิบัติตามระเบียบ (๒) การตรงต่อเวลาในการเข้าชั้นเรียนและการส่งงาน (๓) การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม (๔) การปรับตัว การแสดงออก และการเสนอความคิดเห็นในการทำงานร่วมกับเพื่อนนิสิต และในการติดต่อประสานงานกับบุคคล/หน่วยงานภายนอก
● ๔.๑ เคารพกฎ ระเบียบสังคมและมีความรับผิดชอบต่อตนเองชุมชนและสังคม		
○ ๔.๓ มีจิตอาสาและสำนึกสาธารณะ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกของชุมชนและสังคม		
● ๔.๔ ยอมรับความแตกต่างทางความคิดและวัฒนธรรม เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับสมาชิกในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข		

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง บรรยาย	ชั่วโมง ปฏิบัติ (โดยใช้ ชุมชนเป็นฐาน)	กิจกรรมการเรียนรู้การสอน และสื่อที่ใช้
๑	แนะนำประมวลรายวิชา ทรัพยากรประกอบการเรียน ตกลงกติกาของชั้น และสำรวจชุมชนพื้นที่เป้าหมาย	๒	๒	๑. อธิบายประมวลรายวิชาให้กับนิสิต แนะนำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และ เว็บไซต์สำหรับการศึกษาค้นคว้า
๒ - ๓	บทที่ ๑ ความสำคัญของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ๑.๑ ทำไมนักศึกษาต้องเรียนเรื่องการสื่อสาร ๑.๒ วัตถุประสงค์ของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ๑.๓ ปัญหาที่ผ่านมาของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ๑.๔ ลักษณะการสื่อสารเพื่อการพัฒนาที่พึงประสงค์ ๑.๕ ความท้าทายการสื่อสารเพื่อการพัฒนาในศต.๒๑	๘		๒. บรรยายพร้อมสไลด์ ๓. คำถามและกิจกรรมท้ายบท
๔ - ๕	บทที่ ๒ องค์ประกอบของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ๒.๑ ผู้ส่งสาร ๒.๒ สาร ๒.๓ สื่อและช่องทางการสื่อสาร ๒.๔ ผู้รับสาร ๒.๕ ผลการพัฒนาที่คาดหวัง	๘		
๖ - ๘	บทที่ ๓ ตัวอย่างการสื่อสารเพื่อการพัฒนา	๑๒		
๙-๑๕	การสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและการฝึกปฏิบัติการผลิต นวัตกรรมสังคมในการสื่อสารเพื่อการพัฒนา		๒๘	๑. นิสิตออกแบบโครงงาน/นวัตกรรมสังคม โดยการดำเนินงานใช้เทคนิค PDCA ๒. อาจารย์ให้คำปรึกษาและติดตาม ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ๓. อาจารย์นิเทศการดำเนินงานของนิสิต ๔. นิสิตนำเสนอผลงาน
๑๖-๑๗	สอบปลายภาค			
รวม		๓๐	๓๐	

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	วิธีประเมิน	ผลการเรียนรู้	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	คำถามและกิจกรรมท้ายบท	๑. ด้านความรู้	๓, ๕, ๖ - ๘	๕๐
๒	สอบปลายภาค	๒. ด้านทักษะทางปัญญา	๑๖ - ๑๗	๒๐
๓	โครงการการสื่อสารเพื่อการพัฒนา	๓. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ๔. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๙ - ๑๕	๓๐
๔	วินัยการเข้าเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๑ - ๘	นิสิตจะต้องมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดจึงจะมีสิทธิ์สอบปลายภาค
รวม				๑๐๐ %

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

คันสนีย์ จันทรอานุกาพ. (๒๕๖๘). การสื่อสารเพื่อการพัฒนา (ปรับปรุง). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

กิติมา สุรสนธิ. (๒๕๔๘). ความรู้ทางการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กิติมา สุรสนธิ. (๒๕๔๘). การวางแผนการสื่อสาร : แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

กาญจนา แก้วเทพ. (๒๕๔๓). สื่อเพื่อชุมชน การประมวลองค์ความรู้. กรุงเทพฯ: สำนักงานสนับสนุนการวิจัย.

กาญจนา แก้วเทพ. (๒๕๔๙). ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปาริชาติ สถาปิตานนท์ และคณะ. (๒๕๔๙). การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

บุษบา สุธีธรและคณะ. (๒๕๕๖). เอกสารการสอนชุดวิชาการสื่อสารกับการพัฒนา หน่วยที่ 1-8 .พิมพ์ครั้งที่ 11. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เกศินี จุฑาวิจิตร. (๒๕๔๒). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.

๓. แหล่งค้นคว้าแนะนำ

ตำราและเอกสารวิชาการด้านการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

วารสารทางสังคมศาสตร์ที่ผลิตโดยมหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับทั้งในไทยและต่างประเทศ

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

นิสิตกรอกแบบประเมินและแสดงความคิดเห็นผ่านระบบการประเมินของมหาวิทยาลัย

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

แบบประเมินผลการสอน ซึ่งเป็นแบบประเมินผลการสอนของมหาวิทยาลัย ที่กำหนดให้มีการประเมินการสอนของอาจารย์ผู้สอน โดยนิสิต ทุกภาคการศึกษา

๓. การปรับปรุงการสอน

ผู้สอนมุ่งใช้วิธีการสอนแบบ Active Learning ซึ่งเป็นวิธีการสอนผสมผสานในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) การสอนแบบโครงงาน (Project-Based Learning) การสอนในชุมชนหรือใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Teaching) การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking-Based Learning) และการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นต้น

หลักการสำคัญของวิธีการสอนแบบ Active Learning คือ การส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยอาศัยเทคนิคและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบรรยาย การอภิปราย การศึกษากรณีตัวอย่าง การฝึกทักษะ การศึกษาดูงาน การศึกษาค้นคว้า และการทำโครงการ จนเกิดเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และคณะกรรมการประจำหลักสูตร ตรวจสอบผลการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบจากแผนการสอน ข้อสอบ วิธีการให้คะแนน และค่าระดับชั้น

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

ดำเนินการทบทวนและวางแผนปรับปรุงรายวิชาทุกๆ ๒ ปี